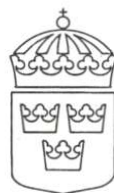

Riksdagens protokoll

1992/93:4

Torsdagen den 8 oktober

Kl. 14.30–16.03

Protokoll
1992/93:4

1 § Information från regeringen om aktuella europeiska integrationsfrågor

*Information
från regeringen*

Anf. 1 Statsrådet ULF DINKELSPIEL (m):

Fru talman! Jag vill i dag redogöra för utvecklingen av Sveriges förbindelse med EG – detta som en uppföljning till den information som jag tidigare lämnat här i riksdagen.

Min redogörelse i dag avser

dels EES-avtalet,

dels EG:s toppmöte i Lissabon i juni och förberedelserna för förhandlingar om medlemskap i EG,

dels informationsarbetet.

Med hänsyn till karaktären av den här informationen och med talmannens medgivande kommer redogörelsen att bli något längre än vad som är vanligt.

Fru talman! Först EES-avtalet: Avtalet undertecknades som bekant den 2 maj i år i Oporto. Nu är vi inne i den fas då alla berörda EG- och EFTA-länder och Europaparlamentet skall ratificera avtalet. Det är med stor tillfredsställelse som jag konstaterar att den svenska riksdagen med brett stöd uppenbarligen kommer att säga ja till EES-avtalet och därmed skapa förutsättningar för ratificering av avtalet senare i höst.

Också i övriga EFTA-länder och i EG-länderna liksom i Europaparlamentet går uppenbarligen ratificeringsprocessen i rätt riktning. Större osäkerhet knyter sig till den schweiziska folkomröstningen om EES-avtalet den 6 december i år. Men det mesta tyder på att EES-avtalet planenligt kommer att träda i kraft vid årsskiftet.

Fru talman! EG är till sin natur en öppen gemenskap. Detta slås fast i de grundläggande fördragen, och det bekräftades så sent som vid Europeiska rådets möte i Lissabon i våras. Det mötet var från svensk synpunkt en klar framgång. EG-ländernas regeringschefer tog inte bara klar ställning för en utvidgning av EG med intresserade EFTA-länder. Man sade också klart att detta kunde ske utan föregående institutionella förändringar. Man slog fast att förhandlingarna skulle kunna inledas så snart två villkor var uppfyllda: för det första att EG hade nått enighet om budgeten för den närmaste femårsperioden 1993–1997 och för det andra att Maastrichtavtalet om en europeisk union hade ratificerats. Förhandlingsförberedelser kunde äga rum dessförinnan. Vidare bekräftades att man eftersträfvade en tidig start av för-

handlingarna. Siktet är inställt på att fastställa riktlinjer för förhandlingarna till Europeiska rådets möte i Edinburgh i december.

Europeiska rådet knöt alltså två villkor till utvidgningen. Det första var godkännande av budgetpaketet, det s.k. Delors II-paketet. Här är utsikterna till en uppgörelse före årets utgång goda. Läget är osäkrare beträffande godkännande av Maastrichtfördraget. Här är läget det att flertalet EG-länder, närmare bestämt tio, icke tycks ha några problem. Där kan man lugnt räkna med att avtalet kommer att bli ratificerat före årsskiftet. Osäkerheten knyter sig nu till två länder:

- Danmark, som efter det negativa utfallet av folkomröstningen i juni uppenbarligen inriktar sig på en samlösning som skall kunna presenteras väljarna i en ny folkomröstning nästa år,
- Storbritannien, där den rådande osäkerheten har föranlett regeringen att tills vidare uppskjuta parlamentsbehandlingen.

Vi följer nu alla den debatt som pågår om Maastrichtfördraget. Vi anser att det vore förhastat att av denna debatt dra slutsatsen att fördraget kommer att omförhandlas. Detta har också alla EG-länder bestämt tagit avstånd ifrån. Däremot är det enligt min mening sannolikt att man till sist kommer att enas om tolkningar av och tillägg till fördraget, t.ex. vad gäller den s.k. närhetsprincipen. Storbritannien, som har ordförandeskapet, har kallat till ett extra toppmöte i Birmingham den 16 oktober, då man kommer att behandla dithörande frågeställningar.

För vår del har vi anledning att utgå från att unionsplanerna kommer att förverkligas och att det är medlemskap i den europeiska unionen som våra förhandlingar kommer att gälla.

Allt detta kan naturligtvis verka fördröjande på vår egen tidtabell. Mot det står att alla parter är överens om att en utvidgning av Gemenskapen med intresserade EFTA-länder är ägnad att stärka Gemenskapen. Det framgår inte minst av kommissionens yttrande över den svenska medlemsansökan.

Sammantaget är det regeringens bedömning att det fortsatt finns goda förutsättningar för att förhandlingar, föregångna av informella samtal, skall kunna inledas efter årsskiftet. Detta ligger i linje med den svenska tidtabellen som siktar på förhandlingar under år 1993, riksdagsbehandling och folkomröstning år 1994 samt inträde i unionen år 1995.

Fru talman! Hur ser då den fortsatta färdplanen mot medlemskapet ut? I slutet av juli presenterade EG-kommissionen sitt yttrande, den s.k. avin, över den svenska medlemskapsansökan. Yttrandet innebär ett klart positivt ställningstagande till Sverige som medlem.

Såväl regeringkansliets preliminära analyser som EG-kommissionens yttrande i anledning av den svenska medlemskapsansökan visar att Sverige inte har anledning att räkna med några grundläggande svårigheter att godta EG:s regelverk, vilket är en förutsättning för medlemskap. Förhandlingsmaterian är emellertid omfattande, och framför allt övergångsarrangemang kommer med all sannolikhet att aktualiseras för att lösa vissa frågor.

Medlemskapsförhandlingarna kommer i första hand att inriktas på de områden som inte täcks av EES-avtalet. Jag avser i det följande redovisa de viktigaste förhandlingsfrågorna samt de mål som kommer att vägleda oss.

För det första är det övergripande förhandlingsmålet på jordbruksområ-

det en fullständig integrering med EG:s gemensamma jordbrukspolitik från den dag Sverige blir medlem. Utgångspunkten är att Sverige vid integrationen skall uppnå så stora positiva samhällsekonomiska effekter som möjligt, med hänsyn tagen både till behovet av en stark och konkurrenskraftig jordbruksnäring och till konsumenternas och skattebetalarnas intressen. En ambition bör vara att inga övergångsåtgärder skall behöva tillämpas sedan Sverige blivit medlem samt att övriga konkurrensbegränsande åtgärder undanröjs, i båda fallen på basis av ömsesidighet.

Målet är att upprätthålla en fortsatt hög ambitionsnivå på det regionalpolitiska området.

Sverige vill också bibehålla den höga ambitionsnivå som vi har på bl.a. miljö-, djurskydds- och hälsoområdet.

När det för det andra gäller den gemensamma fiskepolitiken är frågan hur stor del av den gemensamma fiskekvoten Sverige skall tilldelas, i relation givetvis till vad Sverige för med sig in i Gemenskapen. Målsättningen är att tillförsäkra fiskerimöjligheter som motsvarar det traditionella svenska fiskemönstret.

För det tredje: anslutningen till EG:s tullunion och till den gemensamma handelspolitiken förutses inte bereda oss några större problem. Vi kommer att göra detta med bibehållna ambitioner vad gäller frihandel och miljöskydd. På tekoområdet siktar vi på en frihandelslösning under en övergångsperiod. Vi slår därmed vakt om den liberalisering som vi genomfört – EG kommer vid tidpunkten för vårt inträde sannolikt inte att ha avskaffat tekoquoterna.

Vi vill också slå vakt om vår frihandel med de baltiska staterna i avvaktan på att EG ingår motsvarande frihandelsavtal som Sverige ingått.

För det fjärde: På miljöområdet kommer vi att utgå från att högsta tillämpade ambitionsnivå skall gälla och alltså slå vakt om väsentliga skyddsnormer när det gäller hälsa, miljö och säkerhet. I enlighet med EES-avtalet skall vi tillsammans med övriga EFTA-länder och EG verka för att reglerna för kemikalier och farliga ämnen samt bilavgaser får en tillfredsställande utformning. EES-avtalets lösningar på dessa områden måste överföras vid ett medlemskap. Jag har i sammanhanget med tillfredsställelse konstaterat att EG-kommissionen i sitt yttrande skriver att Sverige väntas bidra till en höjning av miljökraven och ett ökat miljömedvetande inom olika verksamhetsområden.

För det femte: Kommissionen efterlyser en anpassning av de svenska alkoholmonopolen till EG:s konkurrensregler. Enligt vår mening är alkoholmonopolen redan anpassade till Romfördragets bestämmelser, som också intagits i EES-avtalet. De svenska alkoholmonopolen diskriminerar inte mellan olika länder och leverantörer. De snedvrider således inte handeln. Alkoholmonopolen grundas på viktiga hälso- och socialpolitiska hänsynstaganden. Sverige kommer att hävda denna linje i förhandlingarna.

För det sjätte: Det svenska snusets vara eller inte vara kommer närmast upp under EES-avtalet, och vi har goda förhoppningar att finna en tillfredsställande lösning som grundas på en tolkning av EG:s direktiv.

För det sjunde: Alternativa kontrollmekanismer aktualiseras när grän-

serna öppnas. Självfallet måste den aktiva kampen mot narkotika och andra former av internationell brottslighet fortsätta.

På det regionalpolitiska området står två frågor i förgrunden. För det första att få acceptans för Sveriges regionalpolitiska problem och de därav föranledda nationella stödbelöven – utvecklingsarbetet i våra regionalpolitiskt prioriterade regioner försvåras bl.a. av låg befolkningstäthet, små lokala marknader, långa avstånd och längst i norr också svåra klimatförhållanden. För det andra att i största möjliga utsträckning få del av EG:s olika fonder.

EG-kommissionen behandlar båda dessa punkter i principiellt positiva ordalag i sitt yttrande, men påpekar att regionalstödet måste vara förenligt med EG:s regelverk. Vår delaktighet i den europeiska integrationen innebär ökade möjligheter för och nya krav på regionalpolitiska insatser.

Frågor som rör de indirekta skatterna är tekniskt komplicerade, men Sverige har inga särskilda svårigheter att anpassa sig till existerande EG-regler.

Ett deltagande i den ekonomiska och monetära unionen, EMU, som är under utveckling, är ett svenskt intresse. Det är nämligen Sveriges ambition att även i framtiden klara de ekonomisk-politiska kraven och de s.k. konvergenskriterierna inom EMU. Vad beträffar anpassning av regler liksom formerna för Sveriges deltagande i det fördjupade ekonomiska och monetära samarbetet kan inga säkra slutsatser dock dras förrän större klarhet vunnits om den fortsatta unionsprocessen inom EG. Ett internt analysarbete pågår inom finansdepartementet i enlighet med riksdagens riktlinjer.

Arbetsmarknads- och socialpolitiska frågor inkl. jämställdhetsaspekter har givits större vikt i EG som följd av Maastrichtöverenskommelsen. EG:s nuvarande och kommande regler syftar till att lägga fast ambitiösa minimivärden, vilket inte hindrar ett enskilt land från att gå längre än vad minimikraven föreskriver. Resultatet av mötet i Maastricht har stärkt oss i vår övertygelse om vikten av att i EG-samarbetet lyfta fram den sociala dimensionen.

Vi avser att markera den vikt vi fäster vid de möjligheter som Maastrichtfördraget öppnar för en implementering av EG-direktiv genom kollektivavtal.

Sveriges ansökan omfattar även medlemskap i den europeiska atomenergigemenskapen, Euratom. Viktiga delar av fördraget tillämpas emellertid inte längre, utan skilda slag av praxis har i stället utvecklats på området. Inför de kommande medlemskapsförhandlingarna genomför regeringskansliet därför noggrann analys av traktatens innehåll och tillämpning samt konsekvenserna för svenskt vidkommande. Vid förhandlingarna avser vi verka för att viktiga svenska intressen i vad gäller t.ex. hälsoskydd, säkerhetskontroll, egendomsrätt och kärnbränsleförsörjning kan tillgodoses.

På det institutionella området slutligen kommer vi att sträva efter samma antal röster i EG:s ministerråd som med oss jämförbara länder, liksom vi kommer att säkra svenska språket som officiellt språk och följa praxis i vad gäller arbetsspråk.

När det gäller EG-budgeten har kommissionen på basis av 1992 års siffror, dvs. utan hänsyn till budgetreformen Delors II-paketet, preliminärt uppskattat Sveriges bruttobidrag till ca 15 miljarder kronor och återflödet till mellan 7 och 8 miljarder kronor. Om Sverige hade varit medlem redan i år

skulle det svenska nettobidraget enligt dessa beräkningar alltså uppgå till mellan 7 och 8 miljarder kronor per år. Hur siffrorna ser ut den dag Sverige är medlem återstår att se i ljuset av Delors II-paketet och resultatet av våra medlemskapsförhandlingar.

Fru talman! Utgångspunkten för förhandlingarna är att vi har att anpassa oss till EG:s gällande regelverk. Men självfallet kommer vi inte att spara någon möda för att tillvarata våra intressen och med kraft verka för de förhandlingsmål som jag har redogjort för. Ytterligare frågor kan naturligtvis uppkomma när vi kommer djupare in i förhandlingsarbetet.

Jag har här inte kommenterat de många områden där vi inte förutser några anpassningsproblem, t.ex. jämställdhetsarbetet eller allemansrätten, som kommer att bestå, sett också ur medlemskapsperspektivet. Ej heller har jag berört de frågor där Sverige kan och vill påverka utvecklingen i EG – i formell mening kan vi göra så först när vi är medlemmar – som att verka för ökad öppenhet i gemenskapens institutioner.

Fru talman! Europeiska unionen innebär att EG-länderna fördjupar sitt utrikes- och säkerhetspolitiska samarbete. Inom denna ram önskar de utveckla en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik.

Vid sitt toppmöte i Lissabon i juni godkände EG-länderna en rapport som anger områden vilka kan bli föremål för gemensamt agerande. Här nämns bl.a. ESK-processen, försvaret av mänskliga rättigheter och andra centrala FN-principer, nedrustning och rustningskontroll i Europa, förtroendeskapande åtgärder, icke-spridning av massförstörelsevapen eller annan överföring av vapen och militärteknologi till tredje land.

Från svensk sida har vi gjort klart att det är ett svenskt intresse att solidariskt och fullt ut delta i detta utrikes- och säkerhetspolitiska samarbete. Utrikesutskottet har bekräftat denna beredskap i sitt betänkande från maj i år. De samarbetsområden och policy-inriktningar som förespråkas i Lissabonrapporten sammanfaller i hög grad med svenska mål och strävanden.

I sitt yttrande om Sveriges medlemskapsansökan upprepar EG-kommissionen sin rekommendation från Lissabonmötet att nya medlemsländer skall avkrävas specifika och bindande försäkringar om sin politiska beredskap och rättsliga förmåga att fullfölja de åligganden som kan uppstå på den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitikens områden.

Beträffande utvecklingen på sikt av en gemensam försvarspolitik och möjligen längre fram ett gemensamt försvar vill kommissionen ha ytterligare klarhet om den svenska politiken och visshet om att den inte skall stå i vägen för en sådan utveckling.

Vi utgår ifrån att inga åtaganden kommer att begäras av Sverige som går utöver vad medlemsländerna själva har kommit överens om i Maastricht. Några rättsliga begränsningar har vi inte. I vad gäller vår politiska beredskap har den, som sagt, tydligt deklarerats. Vi har framhållit vårt starka intresse av att tillsammans med övriga EG-länder positivt bidra till en ny säkerhets- och samarbetsordning i Europa. Vi kommer med andra ord inte att bli någon bromskloss i utvecklingen på sikt mot de mål som formulerats i Maastrichtfördraget på säkerhetspolitikens område.

Med den utgångspunkten räknar vi inte med att några särskilda svårigheter skall uppstå för svensk del i förhandlingarna.

Prot. 1992/93:4
8 oktober 1992

*Information
från regeringen*

Fru talman! Riksdagen biföll den 10 juni i år regeringens förslag om att under budgetåret 1992/93 anslå 50 miljoner kronor för allsidiga informationsinsatser i fråga om den europeiska integrationen. Medlen skall enligt riksdagens beslut finansiera dels regeringskansliets informationsverksamhet, dels sådan verksamhet i enskilda organisationers regi. Riksdagen ansåg det inte möjligt att från början göra en bedömning av hur medlen skulle fördelas.

För att ombesörja tilldelningen av medel till enskilda organisationer inrättades en särskild delegation med myndighets ställning. Den tillfördes i en första omgång 15 miljoner kronor. Delegationen har – efter bedömning av inkomna ansökningar från organisationerna – hemställt att regeringen ställer ytterligare medel till dess förfogande. Jag avser att med hänsyn härtill tilldela delegationen ytterligare 10 miljoner kronor, dvs. sammanlagt 25 miljoner kronor.

Inom regeringskansliet inrättades i början av augusti ett sekretariat för Europainformation, som skall arbeta med och samordna regeringskansliets information om den europeiska integrationen. Sekretariatet tillfördes till att börja med 15 miljoner kronor för sin verksamhet.

Sekretariatet kommer dels att tillhandahålla allmän information, t.ex. via olika publikationer, s.k. grönböcker, faktablad, föredragsverksamhet och telefonservice, dels i enlighet med riksdagens riktlinjer genomföra riktade insatser mot speciella målgrupper, t.ex. kvinnor. Sekretariatet tilldelas nu ytterligare 10 miljoner kronor för denna informationsverksamhet, dvs. sammanlagt 25 miljoner kronor.

Allsidig information om integrationsarbetet och medlemskapsperspektivet är av central betydelse.

Fru talman! Det är regeringens strävan i det fortsatta arbetet att, såsom hittills, nå bred partipolitisk enighet. Det har ett värde i sig, och det är också en styrka i förhandlingarna – det vet jag av egen erfarenhet.

Anf. 2 GUDRUN SCHYMAN (v):

Fru talman! Det var en intressant redogörelse. Den kan sammanfattas i termerna att det är full fart framåt med hög svansföring enligt det utlagda spåret, som om ingenting hade hänt. Men nu har det hänt en hel del i den här frågan sedan vi skildes åt i juni.

Dels har det varit en folkomröstning i Danmark, som med knapp majoritet sade nej till detta, som utmålas som något mycket bra. Dels har det varit en folkomröstning i Frankrike, som med knapp majoritet sade ja. Bägge de här folkomröstningarna har startat en demokratisk process i EG:s egna medlemsländer, och de börjar formulera egna alternativ och alternativa förhållningssätt till den europeiska utvecklingen. Det är mycket bra.

Jag undrar om det inte skulle vara läge att vi också här i den svenska riksdagen tog tiden i anspråk och passade på att utnyttja den nya situation som har uppkommit efter folkomröstningarna och efter valutasammanbrottet i Europa, att diskutera vilket förhållningssätt Sverige skall välja. Det finns också skäl att göra det utifrån de opinionsundersökningar som i dag visar mycket klart att en majoritet av den svenska befolkningen ställer sig mycket

frågor till ett utrikes- och försvarspolitiskt samarbete. Många ställer sig också mycket frågande till den ekonomiska och monetära unionen.

Vi har just nu tid att utnyttja det uppkomna läget till att formulera ståndpunkter, precis på samma sätt som man gör i det danska parlamentet, i regeringskretsar och i oppositionen.

Jag skulle vilja ha en kommentar från ministern, om det är möjligt att föra debatten också i Sveriges riksdag. Utanför riksdagen är den livlig, som bekant, men det vore trevligt om debatten, den demokratiska processen, kunde avspeglats i arbetet här i kammaren.

Anf. 3 Statsrådet ULF DINKELSPIEL (m):

Fru talman! Det är alldeles riktigt, som Gudrun Schyman säger, att vad som har hänt i EG-länderna kan komma att påverka också våra förhandlingar. Det mesta tyder på att Maastrichtfördraget kommer att ratificeras, men jag räknar med att det blir tillägg, klargöranden och preciseringar till fördraget, som för vår del kommer att utgöra en integrerande del av det avtal som vi så småningom kommer att ställas inför.

De ändringar som EG kan komma att göra under resans väg blir också tillämpliga för vår del. I den meningen är det fråga om ett rörligt mål, och av det skälet finns det all anledning för oss att följa processen på nära håll och också ge uttryck för våra egna värderingar. Jag nämnde i mitt anförande en sådan fråga som öppenheten. Vi kan visserligen inte, såsom vi skulle ha kunnat göra som medlem, delta i beslut om dessa frågor, men vi kan naturligtvis på andra vägar framföra våra synpunkter. Det gör vi, och det avser vi att fortsätta att göra.

Anf. 4 PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! Om vi skall ha framgång i förhandlingarna krävs det tydlighet och fasthet, inte minst inom säkerhetspolitiken, eftersom man tydligen har avkrävt oss något slags förklaring om var vi står i förhållande till EG:s och EU:s ambitioner på detta område. Jag tycker att statsrådet tar litet väl lätt på frågan, när han säger att han inte förutser några större problem i det avseendet.

Ännu lättare tar statsministern på frågan, som inte ens i sin regeringsförklaring kunde förmå sig att tala om vad som bör gälla för Sverige i samtalen med Bryssel i dessa frågor, nämligen det som riksdagen, i utrikesutskottet, har kommit överens om, att vår militära alliansfrihet består och att ett svenskt medlemskap i den västeuropeiska unionen inte är aktuellt. Jag skulle vara tacksam om statsrådet tog dessa ord i munnen, vilket ingen regeringsföreträdare tydligen vill göra, annat än en passant. Det är viktigt med ett tydligt budskap till Bryssel i detta avseende också från denna kammare.

Om jag tillåts ställa en annan fråga, fru talman, har den att göra med statsrådets förestående besök i London, där han skall träffa sin kollega. Det är tydligen två frågor som står i förgrunden för det engelska ordförandeskapet när det gäller den fortsatta processen, och den har betydelse för oss också.

Den ena frågan gäller hur man skall hantera just Danmark efter folkomröstningen. Det är en oerhört viktig fråga för oss, därför att den blir en mätare på hur man hanterar ett litet land inom EG.

Den andra frågan som står i förgrunden är hur man skall tolka närhetsprincipen. Jag menar att det också är betydelsefullt för oss, när vi står på tröskeln, att veta vilka beslut som skall fattas i Bryssel, vilka beslut som inte skall fattas i Bryssel och vilka beslut som skall fattas av resp. land.

Min fråga är: Om statsrådet instämmer i den bedömningen, är han då beredd att uppmuntra att det engelska ordförandeskapet driver de frågorna med kraft?

Anf. 5 Statsrådet ULF DINKELSPIEL (m):

Fru talman! Svaret på Pierre Schoris senaste fråga är ett okvalificerat ja.

När det gäller det som Pierre Schori tog upp först, kan jag bara bekräfta att utrikesutskottets betänkande är utgångspunkten för vårt handlande. Det är med den utgångspunkten, och med utgångspunkten att EG från oss inte kan begära något mera än vad man begär från sina egna medlemsländer – man kan inte begära att vi skall vara påvligare än påven själv –, som jag gör bedömningen att det inte kommer att bli ett problem på det här området. Skulle man gå längre i det avseendet uppstår det ett problem, och jag kan försäkra att vi då kommer att stå fast vid den ståndpunkt jag har redovisat och slåss för våra intressen.

Anf. 6 ANNIKA ÅHNBERG (v):

Fru talman! Jag är mycket glad att statsrådet Dinkelspiel särskilt framhåller de fortsatt höga ambitionerna på miljöområdet för Sveriges del i medlemsförhandlingarna. Det noterar jag med stor glädje.

I övrigt blir jag litet betänksam över den attityd av problemfrihet som statsrådet har när det gäller den fortsatta behandlingen av Maastrichtfördraget. Jag delar uppfattningen att det är bra att den sociala dimensionen stärks. Jag tror också att det behövs en starkare integration i Västeuropa för att möta problemen i Östeuropa. När statsrådet talade lät det som att problemet med Maastrichtfördraget i stort sett var att tidtabellen för de svenska medlemskapsförhandlingarna kunde förskjutas, och inte ens det problemet tycktes vara särskilt allvarligt.

Det stora problemet är det som vi har sett ge utslag i två folkomröstningar med mycket svaga resultat, det ena ett nej och det andra ett ja, båda på mycket svaga majoriteter. Jag tror att situationen är precis densamma i Sverige, dvs. att det finns många oklarheter och mycken misstro kring Maastrichtfördraget. Jag tror inte att den inställning som människor i vårt land har till Maastrichtfördraget speglas i den svenska förhandlingsattityden, när man säger att det inte är några problem för oss.

Vår omröstning kommer också att bli en omröstning om Maastrichtfördraget, om denna osäkerhet får fortsätta och de svenska ställningstagandena inte blir tydligare. Jag vill gärna instämma i att det vore mycket värdefullt för den fortsatta diskussionen med en riksdagsdebatt där partierna klart och tydligt talar om hur man ser på avtalet och definierar det.

Jag tycker också att det som sades om säkerhetspolitiken var otydligt. Jag tror att det finns många olika ståndpunkter. Den svenska inställningen till kärnvapen är, såvitt jag förstår, att de skall nedrustas. Jag är inte övertygad om att de kärnvapenmakter som ingår i EG har samma inställning. Deras

inställning är nog att kärnvapen skall finnas i avskräckande syfte. Kommer det att vara ett oavvisligt svenskt villkor att kärnvapnen skall nedrustas? Är det den inställningen man skall ha i det gemensamma säkerhetsarbetet när det gäller kärnvapnen?

Till sist en kort fråga: Jordbruket skall ställas om...

Anf. 7 TALMANNEN:

Annika Åhnberg har redan överskridit de två minuter som är längsta tillåtna tid.

Anf. 8 Statsrådet ULF DINKELSPIEL (m):

Fru talman! Man skall nog göra en klar åtskillnad mellan frågan om vad som kommer att hända med Maastrichtavtalet och frågan om hur det kan påverka vår egen tidtabell. Jag har sagt att jag räknar med att Maastrichtfördraget kommer att ratificeras. Men jag sade samtidigt att jag räknar med att det kommer att göras ändringar, tillägg och preciseringar. Denna bedömning gör jag av just det skäl som Annika Åhnberg var inne på. Det är viktigt att inte bara konstatera att det i medlemsländerna finns ett dominerande "ja" till Maastrichtfördraget. Det finns nämligen också en utbredd oro och osäkerhet, och det förekommer kritik från väldigt många människor i EG:s medlemsländer. Mot denna bakgrund räknar jag med att EG:s medlemsländer i sitt arbete kommer att göra sådana modifieringar av Maastrichtfördraget som kommer att vara en utgångspunkt för våra egna förhandlingar. I den meningen är det fråga om ett rörligt mål.

Visst finns det osäkerhet kring tidtabellen. Jag har gjort en så god bedömning som jag kan av tidtabellen, men den kan komma att förändras. Det är jag den första att medge.

När det gäller säkerhetspolitiken tycker jag att jag har uttryckt mig kristallklart. Jag har dessutom bekräftat att utskottets betänkande skall ligga till grund för vårt arbete. Däri ligger att vi i förhandlingarna inte kommer att göra några utfästelser på försvarsområdet. Det försvarssamarbete som EG-länderna har i dag ligger utanför EG-samarbetet. Det sker inom ramen för NATO.

Anf. 9 BO G JENEVALL (nyd):

Fru talman! För att undvika missförstånd vill jag säga att vi helt klart är för en anslutning till EG.

Inte minst mot bakgrund av det genomförda utskottsarbetet undrar man om det egentligen är fråga om en förhandling. Är det egentligen inte bara fråga om samtal? Det råder redan ett konsensusförfarande inom den blivande unionen. Har vi över huvud taget någon möjlighet att påverka detta? Är vi inte tvungna att säga ja eller nej?

Anf. 10 Statsrådet ULF DINKELSPIEL (m):

Fru talman! Bo Jenevall undrade om det över huvud taget kommer att bli fråga om förhandlingar. Svaret är självklart "ja". Jag har översiktligt redovisat ett stort antal frågor där vi har viktiga svenska intressen att bevaka i förhandlingar. Det är intressen som vi kommer att slåss för i förhandlingarna.

Jag har dessutom goda förhoppningar om att vi skall nå framgång. Det gäller t.ex. regionalpolitiken och frågan om återflödet från EG:s olika fonder. Detta är oerhört viktigt för oss och för de regioner som berörs. Jag är säker på att förhandlingarna kommer att bli hårda på den här punkten. Jag skulle kunna nämna område efter område. Det förhållandet att vi har tagit upp vissa frågor som förhandlingsfrågor innebär att vi i något avseende måste förhandla med Gemenskapen.

Anf. 11 YLVA ANNERSTEDT (fp):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga på ett område som inte togs upp. Det gäller offentlighetsprincipen. När vi i konstitutionsutskottet hade en utfrågning inför EES-avtalet fick jag veta att några problem eller kollisioner inte var för handen i det här sammanhanget. Men hur blir det med medlemskapsförhandlingarna? Vilka problem kan vi förvänta oss kommer att uppstå när det gäller bevarandet av offentlighetsprincipen? Vilken strategi har regeringen i så fall för att hävda vår offentlighetsprincip och för att få förståelse för vår tradition på det här området?

Jag vill även ta upp frågan om jämställdheten. Fortfarande finns det en stor oro i debatten när det gäller kvinnornas arbetsmarknad. Anser statsrådet att det finns några problem med kvinnornas arbetsmarknad i förhandlingarna om ett medlemskap? Vilken strategi har statsrådet för att säkerställa att kvinnornas arbetsmarknad i Sverige inte kommer att påverkas negativt av ett EG-medlemskap?

Anf. 12 Statsrådet ULF DINKELSPIEL (m):

Fru talman! Jag vill komma med ett viktigt förbehåll när det gäller frågan om offentlighetsprincipen. Den sittande grundlagsutredningen, under Olof Ruins ledning, skall se över dessa frågor. Ett slutligt ställningstagande till hur man skall behandla dessa frågor i förhandlingarna måste anstå tills utredningen är klar. Det är dock vår bedömning att offentlighetsprincipen som sådan icke kommer att ruckas i något avseende som en följd av ett EG-medlemskap.

Däremot kommer flera områden att dras in i förhandlingar. De handlingar som hanteras i internationella förhandlingar kommer att underkastas vår sekretesslagstiftning. Delar av materialet kommer att hemligstämplas. När Sverige har blivit medlem kommer vi att kunna påverka utvecklingen mer än vi kan göra i dag. Vi kommer på allt sätt att verka för en ökad öppenhet från EG:s sida när det gäller hanteringen av alla de förslag och dokument som rör beslutsprocessen inom EG. På så sätt kan vi verka för största möjliga öppenhet. Förfarandet med hemligstämplandet av handlingar som rör internationella förhandlingar känner vi till sedan tidigare. Men eftersom området blir större blir också problemet större.

Frågan om kvinnorna och EG och då särskilt sysselsättningen har vi mött i många sammanhang. Birgit Friggebo och jag har nyligen på Haga diskuterat bl.a. dessa frågor med sikte på att se vad som kan göras på det här området. Vi vet att osäkerheten bland kvinnorna när det gäller EG-samarbetet är större än hos befolkningen i övrigt. Det bottnar förmodligen delvis i en oro för sysselsättningen.

Vi kan konstatera att det finns mycket stora skillnader mellan olika medlemsländer. Det finns ingenting i EG:s regelkomplex som påverkar denna fråga. Förhållandena i t.ex. Danmark skiljer sig inte nämnvärt från förhållandena i Sverige när det gäller förvärvsfrekvensen. Det är uppenbart att jämställdhetspolitiken och inte minst frågan om de verksamheter där framför allt kvinnor är sysselsatta är ett utslag av den nationella politiken. Enligt min bestämda uppfattning kommer det i ett ekonomiskt starkt Sverige – Sverige blir starkare ekonomiskt genom ett medlemskap i EG – att bli lättare att netto förbättra sysselsättningen för medborgarna i allmänhet och för kvinnorna i synnerhet. Genom politikens utformning på hemmaplan kan vi naturligtvis styra detta delvis.

Anf. 13 GÖRAN LENNMARKER (m):

Fru talman! De händelser som har skett i Europa den senaste tiden, med på sina håll framväxande aggressiv nationalism, och med valutaoro, kan komma att leda till protektionistiska strömningar. Vi känner från historien hur lätt det blir reaktioner som leder till att man försöker avskärma sig, minska samarbetet med andra länder.

Mot den bakgrunden är det mycket angeläget att det europeiska integrationsarbetet fortsätter med all kraft. Det är också angeläget för Sverige att starkt betona att vi ser integrationsarbetet som en central del i strävan att skapa trygghet och säkerhet i hela Europa. Därför är det med tillfredsställelse jag konstaterar att den här förhandlingsuppläggningsen finns och att förhandlingarna förhoppningsvis kommer i gång så snart som möjligt.

Det räcker dock inte. Det är viktigt att också Sveriges röst hörs i den europeiska kören, och att vi nu med kraft betonar Sveriges beredskap och villighet att delta och på allt sätt stärka integrationsarbetet. Det vore intressant att höra vad statsrådet har för planer i just det avseendet.

Anf. 14 Statsrådet ULF DINKELSPIEL (m):

Fru talman! Jag hoppas att det framgår av den redovisning som jag gav tidigare att Sverige kommer att verka för frihandel inom EG såsom medlem i EG, och att vi inte minst kommer att slå vakt om de resultat som vi har uppnått på detta område i de avseenden där vi går längre än EG. Jag tänker på frihandelsavtalen med de baltiska länderna, och jag tänker på tekokvoterna.

Jag vill också säga, som tillägg till det som Göran Lennmarker tog upp, att det finns ett annat område som ofta förbises men som enligt min mening har mycket stor betydelse, inte minst i nuvarande läge, nämligen GATT-förhandlingarna. Det räcker inte att driva det europeiska integrationsarbetet. Vi måste också verka för en frigörelse av världshandeln på global basis. Det finns nu, under de närmaste sex månaderna, ett gyllene tillfälle att slutföra de GATT-förhandlingar som har pågått under fem eller sex år. Det skulle sända en riktig signal i världsekonomin. Det skulle betyda mycket, inte bara för de europeiska länderna utan för världen i dess helhet, och inte minst uländerna, om vi kunde nå resultat här. Jag försäkrar att vi på den fronten kommer att göra allt vad vi kan för att driva fram en tillfredsställande lösning.

Anf. 15 INGELA MÅRTENSSON (fp):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga om kärnavfall. Av det domstolsutslag som gällde Vallonien, som ju inte ville ta emot miljöfarligt avfall, framgick att Vallonien inte hade möjlighet att protestera mot skyldigheten att ta emot kärnavfall, eftersom det betraktas som varor.

Nu undrar jag om vi enligt EES-avtalet, eller som EG-medlem, tvingas ta emot avfall från andra länder. Skulle t.ex. en lag kunna garantera att Sverige inte tvingas ta emot kärnavfall från andra länder?

Anf. 16 Statsrådet ULF DINKELSPIEL (m):

Fru talman! Svaret på den frågan är ja. Vi förbereder en sådan lag. Om jag inte missminner mig kommer det att läggas fram en proposition redan under hösten. Avsikten är att klart och tydligt deklarera att vi kan säga nej till detta. Det är helt i enlighet med EG:s regler.

Anf. 17 ELVY SÖDERSTRÖM (s):

Fru talman! Dagens information visar att opinionen har tvingat regeringen till reträtt när det gäller användningen av de 50 miljoner som avsatts för informationsinsatser beträffande det europeiska integrationsarbetet.

Jag vill till att börja med deklarera att vi socialdemokrater inte tycker att detta är tillräckligt. Behoven ute i Folkbildningssverige är mycket stora, och det var en enhällig riksdag som uttalade att dessa pengar skulle användas på ett sådant sätt att det fick en folkbildningskaraktär.

Sedan regeringen nu beslutat att tillskjuta ytterligare 10 miljoner till Fälldindelegationen, disponerar regeringen fortfarande 25 miljoner för egna informationsinsatser. Med anledning av detta har den socialdemokratiska gruppen i konstitutionsutskottet begärt ett utskottsinitiativ, men den borgerliga majoriteten har vid dagens sammanträde avslagit denna begäran.

Regeringen förfogar som sagt fortfarande över 25 miljoner kronor, och man kan inte undgå misstanken att man vill använda dessa pengar för egen del.

Nu undrar jag om statsrådet och regeringen är beredda att knapra på dessa 25 miljoner och avsätta ytterligare 10 miljoner – sammanlagt 35 miljoner kronor – till Folkbildningssverige. Att behovet är stort har ju inte minst alla de ansökningar som inkommit till Fälldindelegationen visat.

Anf. 18 Statsrådet ULF DINKELSPIEL (m):

Fru talman! Det är inte fråga om någon reträtt. Det är fråga om att jag bl.a. har lyssnat på Fälldindelegationens önskemål. Av den reserv som jag hade på 20 miljoner kronor har jag avsatt ytterligare 10 miljoner kronor till delegationen.

Dessutom har jag tidigare lagt det här beslutet – det medger jag gärna, och det skäms jag inte ett dugg för. Jag hade siktat på november–december för att kunna få full överblick över de olika önskemål som fanns. Nu har jag alltså, inte minst efter önskemål från Fälldindelegationen, tidigare lagt det här beslutet och gjort fördelningen 25–25. Det innebär att de anslag som finns för det här ändamålet är uttömda.

När det gäller fördelningen mellan de två anslagen vill jag gärna säga att

det inte är något lätt beslut. Behovet är oändligt på båda sidor. I regeringskansliets fall är det fråga om 25 miljoner kronor för att tillgodose alla de önskemål som framförs från olika håll, inte minst från riksdagen, om information om alla de frågor som rör både EES- och EG-problematiken. Inga andra pengar finns avdelade för detta ändamål.

Jag kan som exempel peka på att bara ett utskick till hushållen kostar 6,5 miljoner kronor. Det kommer i varje fall att aktualiseras före folkomröstningen.

Beträffande bidrag till folkbildningsorganisationer får man inte glömma att detta är som toppen på ett isberg. Jag tror att det är 1,8 miljarder som avsätts för folkbildningsverksamhet. Det bedrivs en intensiv verksamhet. Jag får flera gånger i veckan inbjudningar att komma till Vuxenskolan, Medborgarskolan och ABF för att tala i olika kurser som rör EG. Jag välkomnar denna verksamhet. Den bedrivs inom ramen för de medel som dessa organisationer nu har. Nu tillför vi ytterligare medel för det ändamålet. De här två beloppen skall ses i relation till varandra i beaktande av detta.

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Information från regeringen om invandrarfrågor

Anf. 19 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Fru talman! FN har den 22 september 1992 beslutat att inte låta regeringen i Belgrad företräda Jugoslavien i världsorganisationen. Serbien-Montenegro skall således inte betraktas som successorstat till det forna Jugoslavien.

Detta beslut föranleder Sverige att suspendera avtal med Jugoslavien. En generell översyn av avtalsläget mellan de båda länderna syftande till suspenderande eller uppsägning har påbörjats. Viseringsfrihetsavtalet suspenderas nu också. Detta har skett efter samråd med övriga nordiska länder.

Regeringen vill understryka att skyddsbehövande från Bosnien-Hercegovina även i fortsättningen vid behov skall kunna få en fristad i Sverige. Därför har regeringen i dag beslutat att viseringsfrihet skall gälla gentemot medborgare från Bosnien-Hercegovina. Viseringsfriheten gentemot Slovenien och Kroatien kvarstår som tidigare.

Innebörden av det upphävda viseringsfrihetsavtalet blir med stor säkerhet att färre personer från Serbien-Montenegro kommer att komma till Sverige. I flertalet fall har det emellertid vid prövningen visat sig att dessa, även om deras situation i hemlandet förvisso inte är särskilt hoppfull, likväl numera inte har tillräckliga skäl för att enligt utlänningslagen få stanna i Sverige. Bl.a. tillämpas i praktiken amnesti för män i vapenför ålder i Kosovo som inte inställer sig till värnpliktstjänstgöring.

De ansökningar som har tagits upp till prövning har därför i regel avslagits.

Det är regeringens bestämda ambition att de ändrade förutsättningarna inte skall innebära försämrade villkor för personer med skyddsbehov.

Regeringen kommer därför att instruera Invandrarverket att vad gäller medborgare från Serbien-Montenegro som avser att söka asyl i Sverige, och

Prot. 1992/93:4
8 oktober 1992

*Information
från regeringen*

som kan bedömas ha skyddsbehov, göra en generös bedömning vid prövningen av viseringsansökningar.

Fru talman! Låt mig också i detta sammanhang ge en allmän bakgrund till den aktuella flyktingsituationen i Sverige.

Under det senaste året har tillströmningen av asylsökande till Sverige varit större än någonsin tidigare. Detta får emellertid helt tillskrivas den tragiska och upprörande utvecklingen i det forna Jugoslavien. Den helt övervägande merparten av de asylsökande kommer från det forna Jugoslavien. Tillströmningen av asylsökande från andra delar av världen har däremot fortsatt att minska.

I dagsläget finns ca 75 000 asylsökande på Invandrarverkets slussar och förläggningar. Av dessa kommer 80 % från det forna Jugoslavien. Den senaste tiden har det kommit drygt 2 000 asylsökande till Sverige varje vecka.

Invandrarverket har på ett föredömligt sätt hanterat den stora tillströmningen av asylsökande. Alla asylsökande som har kommit till Sverige har fått ett värdigt mottagande.

Genom riksdagens beslut att inrätta en utlänningsnämnd och genom att denna liksom Invandrarverket har fått ökade resurser för handläggning av asylansökningar, finns i dag större möjligheter än tidigare att korta handläggningstiden för ansökningarna om asyl i Sverige.

Skälet till att väntetiderna fortfarande är avsevärda kan till stor del tillskrivas situationen i det forna Jugoslavien. I Bosnien-Hercegovina råder krigstillstånd. Förra hösten infördes vad man kallar verkställighetsstopp för avvisningar till det forna Jugoslavien. Detta verkställighetsstopp har successivt hävts.

Redan i våras hävdades verkställighetsstoppet vad gäller Kroatien och Makedonien. Under sommaren har Invandrarverket också börjat fatta beslut bl.a. för asylsökande från Kosovoprovinserna. Invandrarverket och Utlänningsnämnden har genom att följa utvecklingen i området och genom informationer från bl.a. FN:s flyktingkommissariat kunnat konstatera att situationen är sådan att beslut om avvisning nu kan fattas till alla delar av det forna Jugoslavien utom krigsområdena, t.ex. Bosnien-Hercegovina.

Vid asylprövningen kommer naturligtvis alla asylsökandes individuella situation att vara avgörande. Mycket stor försiktighet iakttas vid risk för trakasserier och förföljelse. De personer som har flyktingskäl eller flyktingliknande skäl kommer att få stanna i Sverige.

Beroende på verkställighetsstoppet och det stora antalet personer som har kommit till Sverige under den senaste tiden är väntetiden på beslut fortfarande lång. Även under verkställighetsstoppet har asylansökningarna utretts. Skälet till att vi har många asylsökande som inte kan få sina ansökningar om asyl prövade är således den mycket besvärliga situationen i det forna Jugoslavien.

Det är inte bara Sverige som har fått motta ett stort antal asylsökande. Till bl.a. Österrike, Ungern, Tyskland, Schweiz, Kroatien och Slovenien har ett mycket stort antal personer sökt sig. Inte sedan andra världskriget har så många människor varit på flykt i Europa. Omkring 2,5 miljoner människor har tvingats lämna sina hem.

Under flera år har det inom ramen för Europarådet pågått ett arbete i

syfte att utforma en gemensam europeisk politik för agerande i samband med den nu aktuella typen av massflyktssituationer. Tyvärr har detta arbete hittills inte lett till något konkret resultat.

Sverige har under det senaste året mycket aktivt arbetat för en mekanism för ett gemensamt ansvarstagande vid massflyktssituationer i Europa. Det har skett inom den s.k. Wienprocessen i anslutning till Europarådet, hos FN:s flyktingkommissarie och i ESK. En informell internationell arbetsgrupp under svensk ledning arbetar med utformningen av ett sådant arrangemang.

Regeringen kommer självfallet att fortsätta att verka för ett samlat europeiskt agerande på det flyktingpolitiska området. I december i år övertar Sverige ordförandeskapet för den europeiska säkerhetskonferensen, ESK. Det ger nya möjligheter att driva dessa frågor vidare. Det är också vår förhoppning att Sverige skall kunna påverka EG i dessa frågor.

I sitt anförande vid ESK:s toppmöte i Helsingfors den 12 juli poängterade statsministern behovet av och redogjorde för förutsättningarna för en sam-europeisk politik inom detta område.

På bl.a. svenskt initiativ kallade FN:s flyktingkommissarie till en konferens den 29 juli om den jugoslaviska flyktingsituationen. Resultatet blev att staterna kraftigt fördömde den etniska rensningen och att UNHCR fick ett ökat ekonomiskt bistånd från de deltagande länderna till insatser för att ge skydd och bistå hjälpbehövande och flyktingar i det forna Jugoslavien. Syftet är att möjliggöra för flyktingarna att stanna i närområdet och att de skall kunna återvända hem när läget så tillåter.

Sverige har under detta år bidragit med 80 miljoner kronor. FN har presenterat en ny appell inför vintern. Det finns fortfarande stora behov av insatser såväl via UNHCR som bilateralt. Regeringen kommer att föreslå att ytterligare 150 miljoner kronor inom bistandsramen avsätts för insatser i krigets närområde. Detta kommer att meddelas UNHCR i Genève i morgon.

Vår flyktingpolitik skall föras i en anda av internationalism och humanitet. Vi kan bara i ringa omfattning själva påverka hur många människor som söker sig hit. Antalet asylsökande är avhängigt av situationen i resp. länder.

Men det är också viktigt att de resurser som avsätts för flyktingmottagandet används så effektivt som möjligt.

Till årsskiftet kommer en särskild utredare att presentera förslag om hur flyktingmottagningen skall kunna effektiviseras och utföras mer kostnadseffektivt. Förslag lämnas också om hur långa väntetider på förläggningarna skall kunna motverkas och hur bl.a. frivilligorganisationerna skall kunna engageras.

Regeringen har genom krisuppgörelsen kommit överens med Socialdemokraterna om en sänkning av dagbidraget till asylsökande. Regeringen har i dag fattat beslut om att dagbidraget för asylsökande skall sänkas med 10 kronor för vuxna asylsökande. För barn är sänkningen något mindre. Familjer med fler än två barn kommer att få vidkännas en större sänkning av dagbidraget. Sänkningen kommer att träda i kraft den 1 december.

Målet för flyktingpolitiken är att ge människor skydd undan förföljelse och förtryck. Asylprövningen bör således i första hand ta sikte på skyddsbe-

hovet. Det var bakgrunden till att regeringen avskaffade den s.k. väntetidspraxisen vid årsskiftet.

Handläggningstiderna för asylsökande från andra länder än det forna Jugoslavien har nu minskat avsevärt. Den s.k. treterminsregeln, som innebär att barnfamiljer får uppehållstillstånd om de väntat så länge att barnen hunnit gå tre terminer i svensk skola, kommer därför att bli aktuell endast i ett mycket begränsat antal fall fränsett de f.d. jugoslaverna.

Tillämpningen av treterminsregeln på alla barnfamiljer från det forna Jugoslavien kommer att få till följd att denna undantagsregel kommer att få karaktären av huvudregel. Regeringen har mot denna bakgrund i dag beslutat att låta den s.k. treterminsregeln i utlänningsförordningen utgå. Att treterminsregeln upphör hindrar inte att det kan finnas enstaka familjer som på grund av lång vistelsetid och faktisk anknytning i det individuella fallet kan få tillstånd att stanna av humanitära skäl. Men några tidsrelaterade schablonregler skall inte tillämpas.

Fru talman! Jag har inför riksdagen velat redovisa en samlad bild av regeringens flyktingpolitik. Grunden är att människor som söker skydd skall få det i vårt land. Vi arbetar för ett gemensamt europeiskt ansvar och för att UNHCR effektivt skall kunna ge skydd och humanitär hjälp i krisområden. Samtidigt skall flyktingmottagandet här hemma vara effektivt och humant.

Anf. 20 GULLAN LINDBLAD (m):

Fru talman! Det var bra att riksdagen fick denna samlade redovisning rörande flyktingpolitiken.

Vi i socialförsäkringsutskottet var förvånade och besvikna över att vi inte fann ett enda förslag i dessa mycket brännande och heta frågorna i den propositionsförteckning som överlämnades till riksdagen den 5 oktober. Jag har även i annat sammanhang ställt ett par frågor till invandrarministern, och vi har därför möjlighet att diskutera frågorna vidare.

Om jag har förstått saken rätt kommer det att råda viseringsplikt för människor som kommer från det forna Jugoslavien, fränsett medborgare från Bosnien-Hercegovina, Slovenien och Kroatien. Detta har Invandrarverket begärt länge. På Invandrarverket har man fullständigt knäat under uppgifterna.

Socialförsäkringsutskottet gjorde ett enigt uttalande den 13 augusti om behovet av tillfälliga uppehållstillstånd för asylsökande framför allt från Bosnien-Hercegovina. Men detta bör även kunna gälla människor som kommer från det forna Sovjetunionen. Jag undrar om vi relativt omgående kan vänta oss ett sådant förslag, som såvitt vi vet är under utarbetande. Att det ena har hänt förskjuter inte behovet av det andra.

Det är bra att vi arbetar i internationell anda och att vi gör det med medmänsklighet. Detta tror jag att samtliga i denna kammare kan slå fast. Det är också viktigt att vi säger att vi inte tar hit några flyktingar, vilket vi möter i debatten, utan att de kommer hit, och då har vi skyldighet att ta emot dem enligt de lagar och regler som vi har.

Det är viktigt att vi tar emot de människor som har de största skyddsbehoven. Jag vill därför ställa en fråga till invandrarministern. Är det ändå inte dags att vi gemensamt sätter oss ned i en parlamentarisk utredning och ser

över hela utlännings- och flyktinglagstiftningen? Vi i Sverige har faktiskt inte möjlighet att ta emot så många flyktingar som vi har fått göra under det senaste året. Det kanske blir 100 000 innan detta år är till ända.

Prot. 1992/93:4
8 oktober 1992

*Information
från regeringen*

Anf. 21 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Fru talman! När det gäller frågan om de tillfälliga uppehållstillstånden lät socialförsäkringsutskottet i somras via ett pressmeddelande meddela att man ville att denna fråga skulle utredas. Sedan sade socialförsäkringsutskottet att man väntade på förslag i riksdagen under hösten om flyktingpolitiken.

Regeringen har i dag fattat en rad beslut, och de kommer i vissa avseenden att anmälas senare för kännedom till riksdagen. Men det har inte funnits något formellt behov av att föra dessa frågor till riksdagen för beslut.

Beträffande frågan om de tillfälliga uppehållstillstånden finns det ett förslag färdigt. Frågan bereds. Något slutligt politiskt ställningstagande har inte gjorts om detta skall föras till riksdagen eller inte. Jag har tagit upp frågan i det flyktingpolitiska rådet, där flyktingorganisationerna, våra myndigheter och samtliga riksdagspartier är företrädade. Resultatet av denna överläggning var att man var övervägande kritisk till att införa ett särskilt institut för den situation som råder i Jugoslavien i dag. Men något slutligt ställningstagande har inte gjorts.

Frågan om tillfälliga uppehållstillstånd och en eventuellt kommande situation i Sovjetunionen utreds av Per-Erik Nilsson. Han förväntas lägga fram sina förslag under hösten. Det är naturligtvis min avsikt att i görligaste mån lägga fram förslag i riksdagen utifrån den utredningen.

Anf. 22 MAUD BJÖRNEMALM (s):

Fru talman! Det var en intressant redogörelse om flyktingpolitiken som Birgit Friggebo gav. Det är många punkter i den som jag skulle vilja diskutera. Jag förutsätter därför att Birgit Friggebo kommer att delta i den allmänpolitiska debatten nästa vecka och diskutera flyktingpolitiken.

Det är bra att regeringen äntligen vidtar åtgärder för att begränsa den stora asylinströmningen, även om jag förstår att det för en folktoppartist måste vara ett beslut under galgen. Det verkar också som om regeringen inför visumtvång därför att Danmark har gjort det och därför att Norge diskuterar det. Danmark har under det första halvåret i år tagit emot lika många asylsökande som Sverige gör per vecka.

Jag tycker att Birgit Friggebo ger en glättad bild av verkligheten och de problem som finns. 75 000 människor är inskrivna på våra flyktingförläggningar, varav drygt 55 000 kommer från det forna Jugoslavien. Inför vintern vet vi inte vad som kommer att hända. Invandrarverket har sagt att man kan ta fram ytterligare 30 000 bäddar, så att det den sista december finns 100 000 bäddar. Sedan vet man inte vad som kommer att ske. Även om verket arbetar föredömligt börjar man närma sig gränsen för vad man klarar av.

Min fråga till Birgit Friggebo är: Vilka planer har regeringen för tiden efter den sista december? Kan regeringen tänka sig att ta upp en diskussion med övriga nordiska länder om att göra en fördelning av de asylsökande?

Anf. 23 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Fru talman! Beträffande den allmänpolitiska debatten har jag framfört önskemål till kammaren om att flyktingpolitiken tas upp under onsdag eftermiddag, eftersom det skulle underlätta mina möjligheter att delta i den debatten. Jag lovar emellertid att göra vad jag kan för att kunna delta i den.

Utgångspunkten för beslutet om upphävande av viseringsfrihetsavtalet är FN:s beslut om att Serbien-Montenegro inte är successorstat till det forna Jugoslavien. Med detta beslut har vi velat minska skadeverkningarna av detta FN-beslut genom viseringsfriheten gentemot Bosnien-Hercegovina för att tydliggöra det som visserligen tidigare redan har gällt i praktiken, nämligen att människor som söker skydd här i Sverige från det krigsområdet skall kunna få skydd här. Vi ger också alldeles särskilda instruktioner till Invandrarverket när det gäller personer som kan befaras behöva skydd och som kommer bl.a. från Kosovo. En sådan ordning känner vi i Sverige till från tidigare, bl.a. när det gäller flyktingar från Chile. Hela syftet är att säkerställa att de människor som riskerar trakasserier och förföljelse, vilket förekommer i Kosovo, skall kunna få skydd om de söker sig till Sverige.

Maud Björnemalm frågade vad som kommer att hända efter den sista december. De beslut som nu fattas av Invandrarverket och av Utlänningsnämnden mot bakgrund av den förändrade situation som råder i dag, inte minst när det gäller krigsvägrarna, innebär ju att man kommer att kunna verkställa fler avvísningar till Serbien-Montenegro. I praktiken råder det amnesti för krigsvägrarna. Detta är en successiv utveckling som vi genom studier på platsen har kunnat konstatera.

Beslutet om viseringstvång beträffande Serbien-Montenegro och Makedonien kommer med nödvändighet, det sade jag också i mitt inledningsanförande, att innebära att färre personer som inte har ett primärt skyddsbehov kommer att söka sig hit.

Anf. 24 BERITH ERIKSSON (v):

Fru talman! Jag vill också tacka kulturministern för den här informationen. Den var välkommen.

1951 fick vi FN:s flyktingkommission, och alltsedan dess har denna fungerat bra. Nu är det en ny situation med nya typer av flyktingar och flyktingorsaker i Europa. Det behövs därför nya instrument för att hantera dessa saker. Det är ett problem som är gemensamt för hela Europa. Saker händer väldigt snabbt. Det är ju inte bara från det forna Östeuropa som man kan befara stora flyktingströmmar. Under den senaste tiden inger också det som händer i Turkiet stor oro. Det finns obehagliga likheter med händelserna i Jugoslavien.

Kulturministern redogjorde för att man i det här arbetet i Europarådet inte har haft någon större framgång. Jag undrar om ESK-processen är en framkomligare väg och hur pass allvarligt regeringen arbetar på den linjen. Har man exempelvis utsett någon huvudman för det arbetet?

Till sist vill jag fråga: Vad händer egentligen med asylsökande från Kosovo?

Anf. 25 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Fru talman! Jag delar Berith Erikssons uppfattning om att den här typen av massflyktssituationer beroende på krig, miljökatastrofer eller andra katastrofer inte bara är hänförliga till Östeuropa, och då inte bara till Jugoslavien.

Det här visar på behovet av ett mycket aktivt arbete för att säkerställa mänskliga rättigheter, för att säkerställa regelverk som gör att man kan få en ekonomisk tillväxt och över huvud taget bättre levnadsförhållanden för människorna i dessa länder.

Som jag redovisade har vi från svensk sida sedan december förra året varit mycket aktiva för att få fram någon form av europeisk mekanism för ett gemensamt ansvarstagande för sådana här situationer. Det finns alltså en arbetsgrupp som Sverige leder.

Det gäller nu att hitta ett internationellt forum som är lämpligt för att processa en sådan här mekanism. Ett sådant forum är ESK, som har visat sig vara snabb i hanteringen när det gäller att komma fram till gemensamma ståndpunkter. ESK:s beslut har utan stora byråkratiska omgångar också respekterats av de deltagande länderna.

Huvudmän för det här får anses vara utrikesministern och statsministern, som också har engagerat sig i dessa frågor.

Anf. 26 IAN WACHTMEISTER (nyd):

Fru talman! Bättre sent än aldrig, kan man säga om detta. Man kan dock fråga sig varför ingenting gjordes tidigare, då det kom så många förslag och larmsignaler.

Sedan vill jag påpeka att det inte är Jugoslaviens fel att Sverige under den här tiden har tagit emot ungefär fem gånger fler asylsökande och flyktingar än resten av Norden. Felet ligger hos svensk flyktingpolitik. Man tog ju t.o.m. bort luciabeslutet och sände sedan ut fullständigt felaktiga signaler.

Jag har en fråga vad gäller den ekonomiska sidan: Vad gör man när det gäller kostnaderna för flyktingmottagningen med de mellanhänder, med det geschäft som pågår och med det skrämmande slöseri som nu visar sig? Det handlar om enorma summor. Vi återkommer till detta i den allmänpolitiska debatten. Men är det några åtgärder på gång?

Och sedan en annan sak: Är Birgit Friggebo införstådd med vår allmänna politik att vi i Sverige skall hjälpa människor där *de*, inte *vi*, är?

Nästa fråga: Vad säger ministern om en hopslagning av flykting- och invandrapolitiska frågor med biståndsfrågor i ett departement, i ett utskott och hos en minister?

Till sist: Jag tillstyrker också vad Gullan Lindblad tidigare sade, nämligen att vi nu i en bred parlamentarisk utredning måste se över hela flykting- och utlänningslagstiftningen.

Anf. 27 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Fru talman! Ian Wachtmeister säger att det är Sveriges, inte Jugoslaviens, fel att människor söker sig hit. Det är ett mycket uppseendeväckande uttalande mot bakgrund av det förtryck och det våld som finns och som innebär att människor tvingas lämna sina hem. De allra flesta har sökt sig till stater

och länder i krigets närhet. Några har sökt sig till Sverige. Vi har internationella förpliktelser att när människor kommer hit ge dem skydd. Detta skall vi i Sverige fortsätta med. Det är med glädje som jag kan konstatera att det i många uttalanden i denna kammare finns en bred anslutning för en sådan politik.

Vidare säger Ian Wachtmeister att det gavs en signal genom att vi upphävde det s.k. 13 december-beslutet. Men det lustiga är att efter den signal som då gavs har antalet asylsökande från andra länder utom Jugoslavien halverats. Det beror på utvecklingen i vår omvärld, där krigshärddar har blivit fredsområden och där många länder i dag tar de första stegen på demokratis svåra väg, där man inför flerpartisystem, där man har val och där man tidigare hade diktatorer. Det visar mycket tydligt på att det är händelserna i vår omvärld som är den ursprungliga och grundläggande orsaken till att människor söker sig bort från sina hem.

När det gäller kostnaderna för förläggningsverksamheten redovisade jag att en utredning tillsatts, som kommer att lägga fram förslag vid årsskiftet beträffande en effektiviserad mottagningsverksamhet. Invandrarverket har nu omförhandlingar av en del avtal. Man har en ny organisation för upphandling. Dessutom har Invandrarverket självt gjort utredningar, där man konstaterar fel och brister. Det är en bra utgångspunkt för möjligheterna att få en effektivare verksamhet. Det är bra att man i denna kammare håller tummen på ögat när det gäller slöseri. Men det intressanta när det gäller Ny demokrati är att det i stort sett är en enda post i budgeten som man ständigt granskar.

Jag har ingen anledning att här i kammaren redovisa synpunkter på hur regeringen organiserar sitt departementala arbete. Jag redovisade här i min anmälan att vi i morgon i Genève hos UNHCR kommer att bidra med ytterligare 150 miljoner kronor för insatser i närområdet. Sverige är en av de största bidragsgivarna beträffande flyktingkommissariatens arbete i olika flyktingläger världen runt – i Somalia, i Afghanistan, i Kambodja osv. Därför finns det en koppling mellan u-hjälpspolitik och humanitärt bidrag till olyckliga människor i flyktingläger runt om i vår olyckliga värld.

Jag ber om ursäkt för att jag inte gav Gullan Lindblad svar direkt på den fråga som också Ian Wachtmeister nu aktualiserar, nämligen frågan om en parlamentarisk utredning om utlänningslagstiftningen beträffande asylreglerna. Jag har tidigare i olika sammanhang sagt att parallellt med det internationella arbete som vi med kraft bedriver för att få fram något slags europeisk mekanism vid massflyktssituationer bör en parlamentarisk utredning genomlysas utlänningslagens regler om asyl.

Anf. 28 IAN WACHTMEISTER (nyd):

Herr talman! Jag vill bara påpeka att vi i Ny demokrati vill föra en mycket human politik och försöka se till att man hjälper fler. Men vi i Sverige har inte gjort det, utan vi har hjälpt fel människor därför att vi har haft fel politik. Politiken har icke varit framgångsrik, och man backar nu från den. Då skall man inte försöka skylla på oss.

Faktum är att Sverige öppnade sig och att fem gånger fler har kommit hit än som kommit till de nordiska länderna sammantagna.

Sedan några ord om de fel och brister vid upphandlingen som man nu skall undersöka. Jag vill bara påpeka att sannolikt rör det sig i denna klantiga hantering med bristande affärsmässighet om belopp i miljardklassen.

Vad gäller vilka frågor som vi i Ny demokrati tar upp vill jag påpeka att vi har tagit upp en mängd frågor i denna kammare. Om ministern hade varit här i går t.ex. kunde hon ha hört att det är så. Det handlar alltså inte bara om flyktingfrågor. Däremot är den lämplig att ta upp i det här fallet.

Anf. 29 PIERRE SCHORI (s):

Herr talman! Jag börjar med att instämma i vad Birgit Friggebo sade i sin första replik till Ian Wachtmeister. Birgit Friggebo sade att hon gav en samlad bild av regeringens flyktingpolitik. En bit fattas ändå, tycker jag, och det är då fråga om kampen mot okunskap och fördomar, kampen mot rasistiska tendenser och främlingsfientlighet i vårt eget samhälle men också i vår egen riksdag, som föregående talare här har gett uttryck för.

Därför skulle jag vilja fråga statsrådet: Vilka planer har statsrådet och hennes regering på att medverka i den viktiga kampen mot fördomar och för solidaritet och upplysning i vårt eget land i dessa frågor?

Anf. 30 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Herr talman! För det första har vi en viktig fråga gemensam. Den handlar naturligtvis om att bedriva opinionsbildning. Vi måste bemöta felaktigheter och fördomar. Vi måste även sprida kunskap om verkligheten, inte minst sådan den ter sig i vår omvärld, och om sådant som skapar flyktingströmmar till vårt land.

För det andra är det viktigt att de människor som kommer hit känner sig trygga här, så att de inte utgör en orsak till att andra människor känner främlingsfientlighet. En sådan viktig fråga är möjligheterna att lära sig det svenska språket, att kunna kommunicera också med oss svenskar och att kunna uttrycka inte bara tankar, utan också känslor tillsammans med oss svenskar. Jag tror att vi i alltför hög grad har brustit när det gällt att se behovet av att alla de som har tillåtelse att stanna här i Sverige skall kunna lära sig svenska. Det gäller våra ungdomar, men också kvinnorna.

För det tredje är det viktigt att vi kan understödja olika projekt som gör att invandrare och svenskar kan mötas. De tio miljoner som riksdagen avsatte i våras för åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism har inriktningen att framför allt invandrarungdomar och svenska ungdomar på olika sätt skall kunna mötas för att få ökad förståelse för varandra.

Jag är av den absoluta övertygelsen att kunskap motverkar fördomar. Många av de yttringar, de brev och andra informationer som jag får ifrån människor som är rädda för invandrarna har sin grund i okunskap.

Anf. 31 MAJ-LIS LÖÖW (s):

Herr talman! Låt mig först understryka att det faktiskt alltid är ursprungslandets fel att människor känner sig tvingade att ge sig av. Även om det skulle visa sig att man inte har så starka skäl att man får flyktingstatus här i landet, är det ofta en fullkomligt orimlig diskriminering eller en minoritetspolitik som ligger bakom.

Jag vill fråga invandrarministern: Om det över huvud taget var tänkbart för en folkpartistisk invandrarminister att införa ett visumtvång, hade det inte varit lyckligare att göra detta något tidigare? Min utgångspunkt för frågan är inte riktigt densamma som Ian Wachtmeisters. Jag är mer bekymrad över de människor som kanske har gjort sig av med allt de hade hemma för att få råd att ge sig av till Sverige. Nu blir de sittande här i årtal, därför att vi har byggt upp obalanser i behandlingen av flyktingärendena. Vi hamnar nu i en så ansträngd situation att vi t.o.m. måste ge upp treterminsregeln, vilket jag tycker är en fruktansvärd kapitulation riktad mot humaniteten. Jag vill bara fråga Birgit Friggebo: I valet mellan att ha infört visumtvång litet tidigare och att för barnens skull slippa ge upp treterminsregeln, vad hade Birgit Friggebo valt?

Anf. 32 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Herr talman! Det som är sanning i dag kanske inte var sanning i går. Verkligheten förändras. Vi hade verkställighetsstopp beträffande Kosovo fram till sommaren. Då kom det besked från flyktingkommissarien om att man bedömde att det fanns personer som lämnade Kosovo som inte hade det primära skyddsbehov som innebar att flyktingkommissarien ville rekommendera att länderna höll sina gränser öppna. Då, först då, började invandrarverket att fatta avvisningsbeslut.

Så sent som i måndags fattade Utlänningsnämnden ett beslut beträffande krigsvägrare. Det kommer naturligtvis att vara praxisstyrande också för Invandrarverkets beslutsfattande. Man konstaterar, på grund av de informationer som man har skaffat sig genom resor i området och andra informationer, att amnestiregler numera i praktiken tillämpas för krigsvägrare. Det är bakgrunden till att Invandrarverket nu har börjat fatta beslut här i Sverige.

Det är den osäkra situationen i Kosovo som har varit grunden till att man inte tidigare har fattat beslut. Vi vet att det fortfarande finns människor i Kosovo som trakasseras och förföljs, och som kan komma att ha ett skyddsbehov. I den mån vi från Sveriges sida kan hjälpa till genom att nu tillämpa generösa viseringsregler skall vi göra det.

Anf. 33 MAJ-LIS LÖÖW (s):

Herr talman! Det har varit möjligt även tidigare att ge Invandrarverket sådana instruktioner, om det över huvud taget behövs. Jag tror att man vet, att personer med starka skyddsbehov skall ha en chans, även om de inte har ett visum med sig när de kommer till gränsen. Man skall bevilja visum om människor kommer till en svensk representation någonstans utomlands och har ett starkt skyddsbehov.

Det hade också tidigare varit möjligt att införa en sådan här visumregel, med dessa mycket starka begränsningar eller instruktioner.

Anf. 34 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Herr talman! Det jag redovisade tidigare var beslutssituationen här i Sverige. Dagens beslut om att införa viseringstvång har ju sin grund i FN-beslutet. Där konstaterar man att Serbien-Montenegro inte är successorstat till det forna Jugoslavien. Därmed uppkommer frågan om att gå igenom samt-

liga de bilaterala avtal som vi har med det forna Jugoslavien. Viseringsavtalet är ett av de avtalen.

Prot. 1992/93:4
8 oktober 1992

Överläggningen var härmed avslutad.

*Information
från regeringen*

3 § Ledigheter

Förste vice talmannen meddelade att *Karl-Göran Biörsmark* (fp) ansökt om ledighet för FN-uppdrag under tiden den 17 oktober–den 16 november.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Lola Björkquist* (fp) skulle tjänstgöra som ersättare för Karl-Göran Biörsmark.

Förste vice talmannen meddelade att *Mona Saint Cyr* (m) ansökt om ledighet för FN-uppdrag under tiden den 21 oktober–den 20 november.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Anna Lindgren* (m) skulle tjänstgöra som ersättare för Mona Saint Cyr.

4 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
1992/93:7 till socialförsäkringsutskottet

5 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Propositionerna
1992/93:10 Film- och videoavtalet och statens stöd till filmkulturell verksamhet
1992/93:21 Det svenska elsäkerhetsarbetet
1992/93:27 Ändrad handels- och föreningsregistrering
1992/93:41 Kapital för tillväxt
1992/93:43 Ökad konkurrens i kommunal verksamhet

Motionerna
med anledning av prop. 1991/92:174 Förslag till lag om krigsmateriel
1992/93:U1 av Birgitta Hambræus (c)
1992/93:U2 av Stefan Attefall och Rose-Marie Frebran (kds)
1992/93:U3 av Lars Werner m.fl. (v)

1992/93:U4 av Maj Britt Theorin m.fl. (s)
1992/93:U5 av Robert Jousma (nyd)
1992/93:U6 av Ingela Mårtensson (fp)
1992/93:U7 av Hans Göran Franck m.fl. (s)
1992/93:U8 av Pierre Schori m.fl. (s)

6 § Anmälan om interpellation

Anmälades att följande interpellation framställts

den 7 oktober

1992/93:5 av *Lars-Erik Lövdén* (s) till justitieministern om åtgärder mot den ekonomiska brottsligheten:

Den ekonomiska brottsligheten är ett stort och växande problem i det svenska samhället. Den är på väg att nå en omfattning som är direkt samhällsfarlig. Eko-brotten kostar skattebetalarna tiotals miljarder kronor årligen. Någon säker och bestämd uppgift om den exakta omfattningen finns inte, men att det är fråga om mycket stora belopp står alldeles klart. Enligt en nyligen gjord uppskattning kan det i värsta fall handla om så mycket som 60 miljarder kronor. Bakom det finansiella systemets kollaps finns också tveklaktiga ekonomiska transaktioner.

Bakom många av de 17 400 bolagskonkurser som inträffat under 1991 låg det ekonomiska brott. De särskilda branschstudier som Brottsförebyggande rådet genomfört visar också på en omfattande ekonomisk brottslighet.

Den ekonomiska brottsligheten orsakar stora skadeverkningar för såväl samhället som för enskilda medborgare. Bolagskonkurserna under förra året ledde till att 50 000 personer blev arbetslösa. Eko-brottsligheten utgör också ett hot mot en sund marknadsekonomi. Konkurrensen snedvrids så att seriösa företagare får mycket svårt att klara sig. I den nuvarande ekonomiska krisen är detta ett särskilt allvarligt problem.

Den ekonomiska brottsligheten har tagit sig allt allvarligare och svårbe-mästrade former. Samtidigt har samhällets och då särskilt polisens resurser för denna brottsbekämpning allvarligt försämrats.

Regeringen har hittills visat ett uppenbart ointresse för frågan. Regeringen har uttryckligen undantagit eko-brottsligheten som prioriterat område. I regeringsdeklarationen berörs inte heller med ett ord den allvarliga situationen. Genom sin politik ger regeringen i praktiken eko-brottslingarna ökat svängrum.

Redan den 7 januari i år redovisade Riksåklagaren och Rikspolisstyrelsen en rapport om den ekonomiska brottsligheten och lämnade en rad förslag till åtgärder. Förslagen innefattar ändringar i lagstiftningen, bättre arbets- och utredningsmetoder, utbildningsinsatser och förslag till slagkraftigare organisation. Det krävs också en förstärkning av resurserna. För att uppnå en acceptabel nivå på brottsbekämpningen föreslås i rapporten att polisen tillförs ca 50 miljoner kronor.

Trots att mer än nio månader har gått sedan regeringen fick rapporten har några verksamma åtgärder från regeringens sida ännu inte vidtagits. Situationen har under denna tid ytterligare förvärrats. Detta ger ett intryck av en total ovilja från regeringens sida att ingripa mot denna allvarliga och samhällsfarliga brottslighet.

Mot bakgrund härav vill jag ställa följande frågor till justitieminister Gun Hellsvik:

1. Kommer regeringen att vidta några åtgärder i syfte att skärpa kampen mot eko-brottsligheten?
2. Avser regeringen att föreslå ökade resurser till polisen för bekämpning av den ekonomiska brottsligheten?
3. Anser regeringen att det krävs bättre styrmedel för polisens resursanvändning i syfte att säkerställa en tillfredsställande nivå på eko-brottsbekämpningen?
4. Vilka lagstiftningsåtgärder avser regeringen föreslå riksdagen i syfte att effektivisera eko-brottsbekämpningen?

7 § Anmälan om frågor

Anmälades att följande frågor framställdes

den 6 oktober

1992/93:10 av *Agne Hansson* (c) till justitieministern om åtgärder för att underlätta enskildas skuldsanering:

Ökande arbetslöshet och stigande räntor gör de skuldsatta än mer utsatta. Det gäller inte minst många barnfamiljer som bor i ett eget hus med stora lån och som redan lever med en snäv ekonomisk marginal. Antalet exekutiva auktioner på småhus ökar kraftigt.

En vettig skuldsanering kan för många i en akut situation vara en viktig och avgörande åtgärd för att komma vidare utan att berövas tryggheten i boendet eller i den hushållsekonomiska situationen i övrigt. Med hänsyn till det utsatta läge den enskilde har gentemot kreditgivare och andra aktörer på marknaden kunde ett stöd från statsmakternas sida för en skuldsanering vara en värdefull hjälp.

Med hänvisning till det anförda vill jag fråga justitieministern:

Vilka åtgärder är regeringen beredd vidta för att underlätta en skuldsanering för enskilda hushåll och individer?

1992/93:11 av *Göthe Knutson* (m) till justitieministern om översyn av påföljderna för förskingring:

Stjäl ett par hundra tusen ur butikskassan ett par år och Du behöver bara betala tillbaka pengarna om Du blir upptäckt och får upp målet i Högsta domstolen (HD)!

Detta är den faktiska innebörden av HD:s utslag i ett uppmärksammat

förskingringsmål som lett till fällande domar på tio månaders fängelse i både tingsrätt och hovrätt. Men HD ansåg att den förskingrande butikschefen "lever under ordnade förhållanden" och skall därför slippa fängelse. Inte ens böter blev det!

Visst är det upprörande! Och visst är det ett sabotage mot handelns ansträngningar att höja den interna säkerheten! Samtidigt kan man räkna med att allmänhetens förtroende för rättsväsendet starkt försämrats när rikets högsta rättsvårdande instans inte dömer ut minsta straff för ett grovt förskingringsbrott.

Avser justitieministern göra en översyn av aktuella lagrum i syfte att förhindra domslut som så uppenbart strider mot allmän rättsuppfattning?

1992/93:12 av *Gullan Lindblad* (m) till justitieministern om straffsatserna för våldtäkt:

Med bestörtning har inte minst Sveriges kvinnor tagit del av domen i ett våldtäktsmål nyligen. En 13-årig flicka hade utsatts för våldtäkt. Våldtäktsmannen fick lagens lindrigaste straff därför att flickan såg äldre ut än hon var. Med detta enskilda fall som utgångspunkt vill jag ställa följande fråga:

Vilka åtgärder avser justitieministern vidta för att på något sätt skärpa straffsatserna i sådana ärenden?

1992/93:13 av *Gullan Lindblad* (m) till kulturministern om flyktingmottagandet m.m.:

Flyktingpolitiken är livligt omdebatterad och regeringen har aviserat vissa åtgärder. En särskild utredare ser över vissa frågor, bl.a. rätten att överklaga avvísings-/utvisningsbeslut. Detta är bra. Den extraordinära flyktingsituationen och såväl kostnaderna för flyktingmottagandet som Invandrarverkets orimligt hårda arbetsbelastning ger skäl att ifrågasätta om inte en parlamentarisk utredning borde tillsättas för översyn av hela flyktingmottagandet liksom utlänningslagstiftningen.

Kommer kulturministern att tillsätta en parlamentarisk utredning rörande flyktingmottagandet och utlänningslagstiftningen?

1992/93:14 av *Gullan Lindblad* (m) till kulturministern om flyktingpolitiken:

Vid genomgång av propositionsförteckningen finner jag till min förvåning inte en enda proposition anmäld från Kulturdepartementet vad gäller flyktingfrågorna. Socialförsäkringsutskottet har bl.a. förväntat sig en proposition om s.k. tillfälliga uppehållstillstånd.

När kommer regeringens förslag till förändringar rörande flyktingpolitiken?

1992/93:15 av *Wiggo Komstedt* (m) till kulturministern om skadegörelser på flyktingförläggningen i värmländska Koppom:

1992/93:16 av *Hugo Bergdahl* (fp) till justitieministern om straffsatserna för våldtäkt:

Domstolarnas utmätning av straff bygger på våra lagar och samhällets värderingar om hur brottsliga gärningar skall bedömas. Dessa värderingar ändras i takt med samhällsutvecklingen och ofta får vi erfara att allmänhetens rättsmedvetande inte överensstämmer med lagstiftarens. Det senaste exemplet på detta är den bedömning som en domstol nyligen gjorde av en våldtäkt mot en minderårig.

Tilltron till samhällets rättsvårdande uppgifter kräver att lagstiftaren löpande omprövar hur olika brott skall bedömas i straffhänseende. Detta kräver i allmänhet mer eller mindre omfattande ändringar av lag- eller motivtext.

Jag vill mot denna bakgrund fråga justitieministern:

Vilka åtgärder avser regeringen att vidta för att bättre än i dag anpassa lagstiftningen till det allmänna rättsmedvetandet?

1992/93:17 av *Arne Kjörnsberg* (s) till arbetsmarknadsministern om samrådet mellan regeringen och Socialdemokraterna vid eventuella framtida ändringar i arbetslagstiftningen:

I "Protokoll över uppgörelse mellan regeringen och Socialdemokratiska arbetarepartiet" daterat 22.9.1992 står det under F. Övrigt punkt 4: "Ev. förändringar av arbetsrätten föregås av samråd i förtroendefull anda".

I SAF-tidningen nr 27, 1992 kan man i en artikel med rubriken "Få förbättringar för företagen" bl.a. läsa: "Enligt arbetsmarknadsdepartementet och statsrådsberedningen innebär passusen att regeringen endast måste resonera med socialdemokraterna innan nya lagförslag presenteras.

– Kommer partierna inte överens står det fortfarande regeringen fritt att lägga fram förslag till förändringar, säger Göte Ekström, statssekreterare på arbetsmarknadsdepartementet".

Har arbetsmarknadsministern samma uppfattning om innebörden i den träffade överenskommelsen som den statssekreteraren redovisar i nämnda artikel?

den 7 oktober

1992/93:18 av *Ylva Annerstedt* (fp) till kommunikationsministern om interrailkortens framtid:

Interrailkort har funnits länge och kan sägas vara ett mycket lyckat exempel på europeiskt samarbete. Nu har emellertid Frankrike, Spanien, Italien och Portugal sagt upp avtalet från den 1 januari 1993 med argumentet att de fick ta för stor del av kostnaderna.

Försvinner interrailkortet är det ett nederlag för oss alla i Europa. Att både ungdomar och pensionärer har haft denna billiga möjlighet att komma ut och se sig omkring har varit ett viktigt inslag i arbetet med att skapa ett medborgarnas Europa.

Endast genom en brandkårsutryckning kunde man skjuta avskaffandet ett år framåt. Hotet kvarstår alltså och endast genom samarbete kan kortet räddas. Krafter inom EG-parlamentet försöker finna vägar att subventionera kortet, men insatser från andra än EG-medlemmar behövs också.

Med anledning härav skulle jag vilja fråga kommunikationsministern:

Vilka åtgärder är Sveriges regering beredd att vidta för att interrailkortet skall kunna räddas kvar?

1992/93:19 av *Wiggo Komstedt* (m) till miljöministern om miljöavgiften för vissa lastbilar:

Den 1 januari 1993 införs en ny skatt på lastbilar över 3,5 tons totalvikt. Det har betecknats som en miljöavgift. Efter den 1 januari 1993 måste alla de aktuella fordonen utrustas med den mest miljövänliga motor som för närvarande finns i världen. Ändock beläggs fordonen med något som i praktiken är en straffskatt. I vissa andra länder gör man tvärtom. Där ger staten rabatt till dem som satsar på miljövänliga motorer.

Svensk åkerinäring befinner sig i en hårt pressad situation. Detta beroende av både nedgången här hemma och konkurrensen från utländska åkeriföretag. Investeringarna sjunker dramatiskt, vilket i sin tur skapar sysselsättningsproblem för svensk bilindustri.

Är regeringen beredd att ompröva det sysselsättningsfientliga beslut som fattades under det tidigare socialdemokratiska styret?

1992/93:20 av *Ingbritt Irhammar* (c) till statsrådet Alf Svensson om den turkiska regeringens respekt för de mänskliga rättigheterna:

Den turkiska koalitionsregeringen, som tillträdde för ett år sedan, lovade vid sitt tillträde att värna respekten för mänskliga rättigheter i landet och införa demokratisering av det turkiska samhället. Rapporter från bland annat Amnesty International och Human Rights Foundation of Turkey (HRFT) visar att dessa löften inte har infriats. Enligt en nyligen publicerad rapport från HRFT konstateras grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna under första halvåret i Turkiet. HRFT gör den bedömningen att antalet dödade under första halvåret når en nivå, som påminner om situationen vid militärkuppen 1980. I dokumentet konstateras att 1 038 personer under årets första sex månader har dödats vid tortyr, husrazzior, av okända gärningsmän, av säkerhetsstyrkor m.m. Tortyren fortsätter att användas systematiskt. Journalister har mördats och tidskrifter och tidningar konfiskeras.

Mot denna bakgrund vill jag fråga statsrådet:

Ämnar den svenska regeringen agera för att utöva påtryckningar mot den turkiska regeringen att respektera de mänskliga rättigheterna?

Det kommer nu allt tätare besked om att kommunerna planerar att öka elevantalet per klass som en besparingsåtgärd. 35 elever per klass är inget ovanligt i framtidsbedömningarna.

I debatten före valet förde Moderaterna ofta fram krav om färre elever i varje klass. Det var inte ovanligt att detta presenterades som ett löfte till väljarna.

Mot denna bakgrund vill jag fråga skolministern följande:

Vilka åtgärder vill skolministern vidta för att motverka allt större klasser i grundskolan?

1992/93:22 av *Rune Evensson* (s) till kommunikationsministern om TELI i Vänersborg:

Den framtida verksamheten vid TELI Företagssystem i Vänersborg är föremål för prövning. 150 anställda har varslats om uppsägning. De anställda är oroad för företagets framtida utveckling. En löntagarkonsult har granskat utvecklingsmöjligheterna och föreslagit alternativ. På TELI i Vänersborg finns i dag ett stort kunnande och kompetens. Dessa resurser bör i en framtida utveckling tas till vara och vidareutvecklas.

Då viss osäkerhet råder om detta vill jag fråga kommunikationsministern:

Vill kommunikationsministern medverka till att den kompetens, den tradition, det kunnande och de resurser som i dag finns på TELI i Vänersborg tas till vara i den framtida utvecklingen?

8 § Kammarén åtskildes kl. 16.03.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdets början t.o.m. 2 § anf. 27 (delvis) och av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

Torsdagen den 8 oktober

1 § Information från regeringen om aktuella europeiska integrationsfrågor	1
Statsrådet Ulf Dinkelspiel (m)	
Gudrun Schyman (v)	
Pierre Schori (s)	
Annika Åhnberg (v)	
Talmannen (om taletiden)	
Bo G Jenevall (nyd)	
Ylva Annerstedt (fp)	
Göran Lennmarker (m)	
Ingela Mårtensson (fp)	
Elvy Söderström (s)	
2 § Information från regeringen om invandrarfrågor	13
Kulturminister Birgit Friggebo (fp)	
Gullan Lindblad (m)	
Maud Björnemalm (s)	
Berith Eriksson (v)	
Ian Wachtmeister (nyd)	
Pierre Schori (s)	
Maj-Lis Löow (s)	
3 § Ledigheter	23
4 § Hänvisning av ärende till utskott	23
5 § Bordläggning	23
6 § Anmälan om interpellation	
1992/93:5 av Lars-Erik Lövdén (s) om åtgärder mot den ekonomiska brottsligheten	24
7 § Anmälan om frågor	
1992/93:10 av Agne Hansson (c) om åtgärder för att underlätta enskildas skuldsanering	25
1992/93:11 av Göthe Knutson (m) om översyn av påföljderna för förskingring	25
1992/93:12 av Gullan Lindblad (m) om straffsatserna för våldtäkt	26
1992/93:13 av Gullan Lindblad (m) om flyktingmottagandet m.m.	26
1992/93:14 av Gullan Lindblad (m) om flyktingpolitiken	26
1992/93:15 av Wiggo Komstedt (m) om skadegörelser på flyktingförläggningen i värmländska Koppom	26
1992/93:16 av Hugo Bergdahl (fp) om straffsatserna för våldtäkt	27

1992/93:17 av Arne Kjörnsberg (s) om samrådet mellan regeringen och Socialdemokraterna vid eventuella framtida ändringar i arbetslagstiftningen	27
1992/93:18 av Ylva Annerstedt (fp) om interrailkortens framtid	27
1992/93:19 av Wiggo Komstedt (m) om miljöavgiften för vissa lastbilar	28
1992/93:20 av Ingbritt Irhammar (c) om den turkiska regeringens respekt för de mänskliga rättigheterna	28
1992/93:21 av Eva Johansson (s) om klasstorleken i grundskolan	29
1992/93:22 av Rune Evensson (s) om TELI i Vänersborg . . .	29

